

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Східноєвропейський національний університет імені Лесі Українки
Кафедра політології та державного управління

ЗАТВЕРДЖЕНО

Проректор з науково-педагогічної
і навчальної роботи та рекрутації
проф. Гаврилюк С. В.

2015 р.

РЕГІОНАЛЬНЕ УПРАВЛІННЯ

Р О Б О Ч А П Р О Г Р А М А

вибіркової навчальної дисципліни

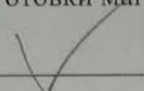
підготовки магістрів

галузь знань 1501 «Державне управління»

спеціальності 8.15010002 «Державна служба»

Луцьк 2015

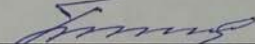
Робоча програма навчальної дисципліни «Регіональне управління» для підготовки магістрів спеціальності «Державна служба».

 2015 р. – 13 с.

Розробник: Малиновський В. Я., професор кафедри політології та державного управління, д. політ. н., професор

Рецензент: Яцишин М. М., завідувач кафедри теорії та історії держави і права, д. юрид. н., професор

Програма навчальної дисципліни затверджена на засіданні кафедри політології та державного управління протокол № 11 від 25 березня 2015 р.

Завідувач кафедри: Бортніков В. І.

Програма навчальної дисципліни схвалена науково-методичною комісією історичного факультету, протокол № 1 від 30.09 2015 р.

Голова науково-методичної комісії історичного факультету Денисюк В. І.

Програма навчальної дисципліни схвалена науково-методичною радою університету, протокол № 3 від 18.11. 2015 р.

Опис навчальної дисципліни

Таблиця 1

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни
		денна форма навчання
Кількість кредитів 3	1501 «Державне управління»	вибіркова
	8.15010002 «Державна служба»	
Модулів 3	Державна служба	Рік підготовки 2 курс
Змістових модулів 2		Семестр 4
ІНДЗ: є		Лекції 16 год.
Загальна кількість годин 90		Практичні 16 год.
Тижневих годин: аудиторних 2 самостійної роботи 3,3 індивідуальної роботи 0,4	Магістр	Самостійна робота 52 год.
		Індивідуальна робота 6 год.
		Форма контролю: <u>залік</u>

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

1.1. Метою викладання дисципліни «Регіональне управління» є засвоєння знань з базових засад регіонального управління, територіальної організації влади, регіональної політики та державної стратегії регіонального розвитку.

1.2. Основними завданнями вивчення дисципліни «Регіональне управління» є:

- надання знань щодо основних категорій регіонального управління;
- вивчення поняття і змісту регіонального управління на сучасному етапі державотворення;
- розгляд системи органів публічної влади регіонального рівня, аналіз її недоліків та основних напрямів реформування;
- засвоєння основних принципів та особливостей регіональної політики Європейського Союзу;
- вивчення теоретичних засад територіальної організації влади.

1.3. Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні:

знати:

- основні теоретичні засади регіонального управління;
- основні поняття, що розкривають специфіку управлінської діяльності та всіх рівнях публічного управління;
- місце і роль регіонального управління в системі публічного управління;
- теоретичні основи територіальної організації влади;

- сутність, мету і завдання регіональної політики;
- основні принципи та цілі державної регіональної політики;
- основні положення, механізми та етапи реалізації державної стратегії регіонального розвитку;
- основні принципи регіональної політики Європейського Союзу;
- основні напрями здійснення адміністративно-територіальної реформи в Україні;

вміти:

- аналізувати ключові фактори, що впливають на ефективність регіонального управління;
- застосовувати на практиці основні методи і форми управлінської діяльності;
- виокремлювати пріоритети державної регіональної політики;
- аналізувати реалізацію регіональних стратегій розвитку;
- визначити особливості регіональної політики Європейського Союзу на різних етапах розвитку спільноти;
- визначити позитивні та негативні аспекти адміністративно-територіальної реформи в Україні.

2. Програма навчальної дисципліни

Змістовний модуль 1. Регіональне управління

Тема 1. Теоретичні основи регіонального управління.

Поняття та зміст регіонального управління. Місце і роль регіонального управління у загальній системі публічного управління. Цілі та завдання регіонального управління. Рівні регіонального управління. Об'єкти і суб'єкти регіонального управління. Принципи, форми і методи регіонального управління.

Тема 2. Регіон як предмет дослідження.

Поняття «регіон». Регіон як предмет наукового дослідження. Підходи до класифікації регіонів. Міста-регіони. Рівні регіонального управління. Характеристика регіонального рівня організації публічної влади.

Тема 3. Просторова основа регіонального управління.

Територіальний устрій. Поняття та сутність адміністративно-територіальної одиниці: складові елементи та їх взаємодія. Концепції територіального поділу. Поняття та основні елементи територіального поділу України. Принципи організації системи регіонального управління.

Тема 4. Європейський досвід регіонального управління.

Регіони в Європі: підходи до класифікації. Моделі організації влади на регіональному рівні. Регіональне управління у федеративних

державних. Регіональне управління в унітарних державах. Моделі регіонального та місцевих рівнів європейського управління. Регіоналізація і децентралізація в країнах ЄС. Регіоналізована держава – новий тип державного устрою.

Змістовний модуль 2. Регіональна політика

Тема 5. Державна регіональна політика.

Поняття державної регіональної політики. Мета та завдання державної регіональної політики. Принципи державної регіональної політики. Об'єкти та суб'єкти державної регіональної політики. Пріоритети сучасної державної регіональної політики. Інструменти та механізми реалізації державної регіональної політики. Засади Державної регіональної політики в Україні.

Тема 6. Державна стратегія регіонального розвитку.

Поняття державної стратегія регіонального розвитку. Механізми та інструменти реалізації державної стратегії регіонального розвитку. Фінансове забезпечення реалізації державної стратегії регіонального розвитку. Етапи реалізації державної стратегії регіонального розвитку. Очікувані результати. Територіальна соціально-економічна інтеграція і просторовий розвиток. Ефективне державне управління у сфері регіонального розвитку.

Тема 7. Стимулювання розвитку регіонів.

Мета і засади стимулювання розвитку регіонів. Державне стимулювання розвитку регіонів. Особливості державного стимулювання розвитку депресивних територій. Поняття регіональної стратегії. Структура регіональної стратегії. Характеристика сильних і слабких сторін регіонів. Характеристика внутрішніх (ендогенних) факторів розвитку регіону. Характеристика зовнішніх (екзогенних) факторів розвитку регіону.

Тема 8. Основні принципи та особливості регіональної політики Європейського Союзу.

12 принципів належного врядування («good governance») на місцевому рівні: 1) чесне проведення виборів; 2) чутливість; 3) ефективність і результативність; 4) відкритість і прозорість; 5) верховенство права; 6) етична поведінка; 7) компетентність та спроможність; 8) інновації та відкритість до змін; 9) надійний фінансовий менеджмент; 10) сталий розвиток та орієнтація на довгострокові результати; 11) права людини, культурна різноманітність та соціальне згуртування; 12) підзвітність.

3. Структура навчальної дисципліни

Таблиця 2

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин				
	Усього	у тому числі			
		Лек.	Практ.	Інд.	Сам. роб.
1	2	3	4	5	6
Змістовий модуль 1. Регіональне управління					
Тема 1. Теоретичні основи регіонального управління.	12	2	2	1	7
Тема 2. Регіон як предмет дослідження.	10	2	2	-	6
Тема 3. Просторова основа регіонального управління.	12	2	2	1	7
Тема 4. Європейський досвід регіонального управління.	11	2	2	1	6
Разом за змістовим модулем 1	45	8	8	3	26
Змістовий модуль 2. Регіональна політика					
Тема 5. Державна регіональна політика.	12	2	2	1	7
Тема 6. Державна стратегія регіонального розвитку.	12	2	2	1	7
Тема 7. Стимулювання розвитку регіонів.	10	2	2	-	6
Тема 8. Основні принципи та особливості регіональної політики Європейського Союзу.	11	2	2	1	6
Разом за змістовим модулем 2	45	8	8	3	26
Усього годин	90	16	16	6	52

4. Теми семінарських занять

Таблиця 3

№ з/п	Тема	Кількість годин
1	Основні теорії регіоналізму. 1. Зародження та еволюція теорії розміщення виробництва. 2. Внесок І. Г. фон Тюнера у формування теорії розміщення сільського виробництва. 3. Теорія промислового штандарта М. Вебера. 4. Внесок у регіональну науку В. Кристалера, А. Льоша. 5. Внесок У. Айзарда у синтез окремих теорій в економіці. 6. Основні теорії та концепції регіонального розвитку («дифузії нововведень, сировинна, регіонального життєвого циклу, секторів, «полосів росту» тощо).	2
2	Історичні форми регіонального управління. 1. Історичні форми державного устрою. 2. Еволюція форм державного устрою: а) унітарна держава; б) регіоналізована держава; в) федеративна держава; г) конфедерація.	2
3	Організація публічної влади у Волинській області 1. Система публічної влади у 1990-1994 роках.	2

	<ol style="list-style-type: none"> 2. Організація влади у 1994-1998 роках. 3. Система влади у 1998-2002 роках. 4. Організація влади 2002-2006 роках. 5. Система публічної влади у 2006-2010 роках. 6. Сучасна модель організації публічної влади. 	
4	<p>Територіальна організація влади в Україні та підходи до її реформування</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Еволюція та сучасний стан територіального устрою України. 2. Особливості моделі публічної адміністрації. 3. Зарубіжний досвід просторово-адміністративної організації. 4. Концептуальні підходи реформування територіального устрою та публічної адміністрації. 	2
5	<p>Еволюція сприйняття територіальної організації влади у вітчизняній державно-управлінській думці</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. «Начерки конституції республіки» Г. Андрузького. 2. Ідеї місцевого самоврядування М. Драгоманова. 3. Федеративний напрямок М. Грушевського. 4. Концепція територіального патріотизму В. Липинського. 5. Конституція УНР 1918 р. 6. Проект О. Ейхельмана. 	2
6	<p>Управління факультативними територіальними одиницями</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Факультативні територіальні одиниці: закономірність виникнення та визначення. 2. Класифікація територій зі спеціальним статусом. 3. Класифікація територій за видами переважного використання. 4. Економічні райони. 5. Класифікація регіонів. 6. Історія розвитку і становлення спеціальних економічних зон. 7. Депресивні території: поняття, групи. 8. Заходи державного стимулювання розвитку депресивних територій та територій, розвитку яких потребує державної підтримки. 	2
7	<p>Регіональний розвиток України: адаптація до викликів глобалізації</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Принципи політики регіонального розвитку. 2. Засада внутрішньої політики у сфері стимулювання регіонального розвитку. 3. Головні інструменти державної підтримки регіонів. 4. Співпраця уряду та представницький орган регіонального самоврядування у сфері регіонального розвитку. 5. Україна і стратегія розвитку євро регіонів. 6. Суспільно-інституціональні передумови транскордонного співробітництва. 	2
8	<p>Економічні засади утвердження збалансованого регіонального розвитку в Україні</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Економіка регіонів як об'єкт державної регіональної політики (інструменти, механізми, завдання). 2. Пріоритети структурної регіональної економічної політики в Україні: завдання регіонального вирівнювання та політика щодо проблемних регіонів. 3. Місцеві бюджети в Україні та механізми їх регулювання. 4. Політика забезпечення інвестиційно-інноваційної привабливості регіонів: завдання державного управління та місцевого самоврядування. 5. Внутрішні міграційні процеси та їх вплив на соціально- 	2

	економічний розвиток регіонів України. 6. Проблеми ефективності державного управління соціальною сферою регіонів: поділ відповідальності між центром та регіоном.	
	Разом	8

5. Самостійна робота

Таблиця 4

№ з/п	Тема	Кількість годин
1	Управління регіоном. Регіональні органи виконавчої влади	7
2	Класифікація регіонів	6
3	Особливості регіональної політики ЄС в різні періоди	7
4	Децентралізація та її основні характеристики	6
5	Регіоналізована держава – новий тип державного устрою.	7
6	Регіоналізм в Україні: реальність і перспективи	7
7	Економічні засади утвердження збалансованого регіонального розвитку в Україні	6
8	Територіальна організація влади в Україні та підходи до її реформування	6
	Разом	52

6. Індивідуальні завдання

Індивідуальне науково-дослідне завдання (ІНДЗ) готується студентом у формі написання творчої роботи з таких тем:

1. Організація публічної влади на регіональному рівні
2. Організація публічної влади на субрегіональному рівні.
3. Організація публічної влади на базовому (первинному) рівні.
4. Територіальні органи центральних органів виконавчої влади.
5. Поняття регіонального самоврядування.
6. Розмежування функцій і повноважень між державними органами регіонального управління та органами місцевого самоврядування.
7. Співпраця органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування в Україні.
8. Взаємодія центру та регіону в процесі державного управління.
9. Проблеми ефективності державного управління соціальною сферою регіонів: поділ відповідальності між центром і регіоном.
10. Місце і роль регіонального управління у загальній системі публічного управління.
11. Економіка регіонів як об'єкт державної регіональної політики (інструменти, механізми, завдання).
12. Принципи організації системи регіонального рівня.
13. Форми і методи регіонального управління.
14. Характеристика адміністративно-територіального устрою України та його основних недоліків.

15. Підходи до реформування адміністративно-територіального устрою України.

16. Регіони в Європі: підходи до класифікації.

17. Регіональне управління в федеративних державах.

18. Регіональне управління в унітарних державах.

19. Регіоналізація і децентралізація в країнах ЄС.

20. Регіоналізована держава – новий тип сучасної держави.

21. Міжнародні аспекти державної регіональної політики.

22. Напрями та пріоритети сучасної державної регіональної політики.

23. Європейські політико-правові економічні орієнтири формування регіонального розвитку. та

24. Характеристика конкурентних переваг обмежень перспективного розвитку регіону. та

25. Пріоритети структурної регіональної економічної політики в Україні.

26. Політика забезпечення інвестиційно-інноваційної привабливості регіонів.

27. Засади внутрішньої політики сфери стимулювання регіонального розвитку. у

28. Головні інструменти державної підтримки регіонів.

29. Співпраця уряду та органів регіонального самоврядування у сфері регіонального розвитку.

7. Методи навчання

У процесі навчання застосовуються такі методи:

1. Пояснювально-ілюстративний або інформаційно-рецептивний.
2. Репродуктивний (репродукція-відтворення)
3. Проблемного викладу.
4. Дискусійний.

8. Методи та засоби діагностики успішності навчання

Для визначення рівня засвоювання студентами навчального матеріалу використовуються такі методи діагностики і оцінювання знань та вмінь:

- поточний контроль (оцінювання усних і письмових відповідей) на семінарських заняттях;
- поточний модульний контроль після вивчення змістовного модуля;
- виконання та захист ІНДЗ.

Формою підсумкового контролю успішності навчання є залік, який проводиться в усній формі.

10. Питання на залік

1. Суспільний лад та форма правління в Україні.
2. Теоретичні основи регіонального управління.
3. Поняття та зміст регіонального управління.

4. Місце і роль регіонального управління у загальній системі публічного управління.

5. Цілі та завдання регіонального управління.

6. Рівні регіонального управління.

7. Об'єкти і суб'єкти регіонального управління.

8. Принципи, форми і методи регіонального управління.

9. Зародження та еволюція теорії розміщення виробництва.

10. Внесок І. Г. фон Тюнера у формування теорії розміщення сільського виробництва.

11. Теорія промислового штандарта М. Вебера.

12. Внесок у регіональну науку В. Крісталера, А. Льоша.

13. Внесок У. Айзарда у синтез окремих теорій в економіці.

14. Основні теорії та концепції регіонального розвитку («дифузії нововведень, сировинна, регіонального життєвого циклу, секторів, «полюсів росту» тощо).

15. Еволюція сприйняття територіальної організації влади у вітчизняній державно-управлінській думці.

16. «Начерки конституції республіки» Г. Андрузького.

17. Ідеї місцевого самоврядування М. Драгоманова.

18. Федеративний напрямок М. Грушевського.

19. Концепція територіального патріотизму В. Липинського.

20. Конституція УНР 1918 р.

21. Проект О. Ейхельмана.

22. Поняття «регіон». Регіон як предмет наукового дослідження.

23. Підходи до класифікації регіонів.

24. Міста-регіони.

25. Рівні регіонального управління.

26. Характеристика регіонального рівня організації публічної влади.

27. Територіальна організація влади в Україні.

28. Територіальний устрій.

29. Поняття та сутність адміністративно-територіальної одиниці: складові елементи та їх взаємодія.

30. Поняття та основні елементи територіального поділу України.

31. Еволюція та сучасний стан територіального устрою України.

32. Зарубіжний досвід просторово-адміністративної організації.

33. Концептуальні підходи реформування територіального устрою та публічної адміністрації.

34. Принципи організації системи регіонального управління.

35. Регіони в Європі: підходи до класифікації.

36. Моделі організації влади на регіональному рівні.

37. Регіональне управління у федеративних державах.

38. Регіональне управління в унітарних державах.

39. Моделі регіонального та місцевих рівнів європейського управління.

40. Регіоналізація і децентралізація в країнах ЄС.

41. Регіоналізована держава – новий тип державного устрою.

42. Поняття державної регіональної політики.
43. Мета та завдання державної регіональної політики.
44. Принципи державної регіональної політики.
45. Об'єкти та суб'єкти державної регіональної політики.
46. Пріоритети сучасної державної регіональної політики.
47. Інструменти та механізми реалізації державної регіональної політики.
48. Засади Державної регіональної політики в Україні.
49. Поняття державної стратегія регіонального розвитку.
50. Механізми та інструменти реалізації державної стратегії регіонального розвитку.
51. Фінансове забезпечення реалізації державної стратегії регіонального розвитку.
52. Етапи реалізації державної стратегії регіонального розвитку.
53. Територіальна соціально-економічна інтеграція і просторовий розвиток.
54. Ефективне державне управління у сфері регіонального розвитку.
55. Мета і засади стимулювання розвитку регіонів.
56. Державне стимулювання розвитку регіонів.
57. Особливості державного стимулювання розвитку депресивних територій.
58. Поняття регіональної стратегії.
59. Структура регіональної стратегії.
60. Характеристика сильних і слабких сторін регіонів.
61. Характеристика внутрішніх (ендогенних) факторів розвитку регіону.
62. Характеристика зовнішніх (екзогенних) факторів розвитку регіону.
63. Характеристика 12 принципів належного врядування («good governance») на місцевому рівні.
64. Управління факультативними територіальними одиницями.
65. Факультативні територіальні одиниці: закономірність виникнення та визначення.
66. Класифікація територій зі спеціальним статусом.
67. Класифікація територій за видами переважного використання.
68. Економічні райони.
69. Історія розвитку і становлення спеціальних економічних зон.
70. Депресивні території: поняття, групи.
71. Заходи державного стимулювання розвитку депресивних територій та територій, розвитку яких потребує державної підтримки.
72. Регіональний розвиток України: адаптація до викликів глобалізації.
73. Принципи політики регіонального розвитку.
74. Засада внутрішньої політики у сфері стимулювання регіонального розвитку
75. Головні інструменти державної підтримки регіонів.
76. Співпраця уряду та представницький органів регіонального самоврядування у сфері регіонального розвитку.
77. Україна і стратегія розвитку єврорегіонів.

78. Суспільно-інституціональні передумови транскордонного співробітництва.

11. Розподіл балів, які отримують студенти

Для визначення рівня засвоєння студентами навчального матеріалу використовуються такі методи діагностики і оцінювання знань та вмінь:

1. Поточний контроль (оцінювання усних і письмових відповідей) на семінарських заняттях (максимум 30 балів).

2. Поточний модульний контроль після вивчення кожного змістовного модуля у вигляді модульної контрольної роботи (максимум 30 балів) – загалом 60 балів.

3. Виконання та захист ІНДЗ, яке зараховується у поточний контроль (максимум 10 балів).

4. Підсумкова оцінка за 100-бальною шкалою складається із сумарної кількості балів за:

Таблиця 5

Поточний контроль								Модульний контроль		Загальна кількість	
Модуль 1				Модуль 2				Модуль 3			
Змістовний модуль 1				Змістовний модуль 2				ІНДЗ	МКР 1		МКР 1
T 1	T 2	T 3	T 4	T 5	T 6	T 7	T 8				
4	4	3	4	4	3	4	4	10	30	30	100

Критерії оцінювання навчальних досягнень студентів на семінарських заняттях

Таблиця 6

Рівні навчальних досягнень	Оцінка в балах (за 12-бальною шкалою)	Критерії оцінювання
Початковий (понятійний)	1	Студент володіє навчальним матеріалом на рівні засвоєння окремих термінів, фактів без зв'язку між ними; відповідає на запитання, які потребують відповіді «так» чи «ні»
	2	Студент мало усвідомлює мету навчально-пізнавальної діяльності, робить спробу знайти способи дій, розповісти суть заданого, проте відповідає лише за допомогою викладача на рівні «так» чи «ні», може самостійно знайти в підручнику відповідь
	3	Студент намагається аналізувати на основі побутових знань і навичок; виявляє окремі властивості, спроби виконання вправ, дій репродуктивного характеру, за допомогою викладача робить прості розрахунки за готовим алгоритмом
Середній (репродуктивний)	4	Студент володіє початковими знаннями, знає близько половини навчального матеріалу, здатний відтворити його відповідно до тексту підручника або пояснень викладача, провести за зразком економічні розрахунки; слабо орієнтується у поняттях, визначеннях, самостійне опрацювання навчального матеріалу викликає значні труднощі
	5	Студент знає більше половини навчального матеріалу, розуміє сутність предмета, може дати визначення економічних понять,

		категорій, однак із помилками, впевнено працювати з підручником, самостійно оволодіти частиною навчального матеріалу; робить прості розрахунки за алгоритмом, але висновки не логічні, не послідовні
	6	Студент розуміє основні положення навчального матеріалу, може поверхово аналізувати події, економічні ситуації, робить певні висновки; відповідь може бути правильною, проте недостатньо осмисленою, самостійно відтворює більшу частину матеріалу; вміє застосовувати знання під час розв'язування розрахункових завдань за алгоритмом, користуватися додатковими джерелами
Достатній (алгоритмічно-дієвий)	7	Студент правильно і логічно відтворює навчальний матеріал, розуміє основоположні теорії і факти, встановлює причинно-наслідкові зв'язки між ними, вміє наводити свої власні приклади на підтвердження певних думок, застосовувати теоретичні знання у стандартних ситуаціях; за допомогою викладача може скласти план реферату, виконати його і правильно оформити, самостійно користуватися додатковими джерелами, правильно використовувати термінологію, скласти прості таблиці, схеми
	8	Знання студента досить повні, він вільно застосовує вивчений матеріал у стандартних ситуаціях, логічно висвітлює суспільні події в державі і за рубежом, вміє аналізувати, робити висновки до економічних розрахунків; відповідь його повна, логічна, обґрунтована, однак із деякими неточностями; вміє самостійно працювати, може підготувати реферат і захистити його положення
	9	Студент вільно володіє вивченим матеріалом, застосовує економічні знання у дещо змінених ситуаціях, вміє аналізувати і систематизувати інформацію, робить аналітичні висновки, використовує загальновідомі докази у власній аргументації, чітко тлумачить економічні поняття, формулювання законів, нормативних документів, може самостійно опрацювати матеріал, виконує прості творчі завдання; має сформовані типові навички
Високий (творчий професійний)	10	Студент володіє глибокими і міцними знаннями та використовує їх у нестандартних умовах, ситуаціях; може визначати тенденції та суперечності процесів; робить аргументовані висновки, практично оцінює окремі нові факти, явища, процеси, самостійно визначає мету власної діяльності; розв'язує творчі завдання, може сприймати іншу позицію як альтернативну, знає суміжні дисципліни, використовує знання, аналізуючи економічні явища
	11	Студент володіє узагальненими знаннями з предмета, аргументовано використовує їх у нестандартних ситуаціях, уміє знаходити джерела інформації та аналізувати їх, ставити і розв'язувати проблеми, застосовувати вивчений матеріал для власних аргументованих суджень у практичній діяльності (диспути, дискусії, круглі столи), спроможний за допомогою викладача підготувати виступ на студентську наукову конференцію, самостійно вивчити матеріал, визначити програму своєї пізнавальної діяльності, знаходити інформацію в газетах, журналах, публікаціях, Інтернеті, мультимедійних програмах тощо, оцінювати економічні явища в суспільстві, виявляє свою життєву позицію
	12	Студент має системні, дієві знання, виявляє неординарні творчі здібності у навчальній діяльності, використовує широкий арсенал засобів доказів своєї думки, розв'язує складні проблемні завдання, схильний до системно-наукового аналізу та прогнозу явищ; уміє ставити і розв'язувати проблеми, самостійно здобувати і використовувати інформацію, виявляє власне ставлення до неї, виконує науково-дослідну роботу, логічно та творчо викладає матеріал в усній та письмовій формі; розвиває свої здібності й нахили; використовує Інтернет, моделює економічні ситуації в

		нестандартних умовах
--	--	----------------------

Критерії оцінювання

індивідуального науково-дослідного завдання (ІНДЗ)

1-2 бали – студент недостатньо володіє матеріалом.

3 бали – студент за допомогою викладача готується до заняття та складає план-конспект, володіючи елементарними навиками аналізу науково-методичної літератури.

4 бали – студент володіє матеріалом та окремими навиками аналізу науково-методичної літератури, виконує роботу у спрощеному вигляді.

5 балів – студент володіє матеріалом, відтворює значну його частину у вигляді реферату, за допомогою викладача аналізує науково-методичну літературу.

6 балів – студент володіє матеріалом і навиками текстуального аналізу на рівні цілісного уявлення про предмет дослідження, пише текст реферату самостійно, але допускає помилки та неточності.

7 балів – студент володіє матеріалом, систематизує та узагальнює його, складає текст, підбирає додатковий матеріал.

8 балів – студент володіє матеріалом та навиками цілісного аналізу науково-методичної літератури, виявляє початкові творчі здібності, самостійно готує текст, у якому можуть бути допущені неточності, вміє працювати з різними джерелами інформації.

9 балів – студент на високому рівні володіє матеріалом, систематизує, узагальнює та аналізує науково-методичну літературу, має власні судження, самостійно готує текст реферату та правильно його оформлює.

10 балів – студент вільно володіє матеріалом та навиками цілісного аналізу науково-методичної літератури, виявляє навички самостійного наукового пошуку, вільно складає текст реферату та правильно виконує його оформлення.

Критерії оцінювання

навчальних досягнень студентів при виконанні контрольних робіт

Контрольна робота включає два питання теоретичного і одне тестове завдання, розраховані на виявлення знань студентів. Кожне з питань оцінюється 10 балами. Максимальна сума, яку студент може набрати за контрольну роботу, становить 30 балів.

Оцінювання питань:

0-2 бали – студент не уявляє об'єкт навчання і не може відтворити деякі його елементи, мало усвідомлює мету навчально-пізнавальної діяльності.

3-5 балів – студент аналізує менше половини навчального матеріалу обраної теми; має фрагментарні уявлення про роботу з джерелами, у нього відсутні сформовані вміння та навички.

6-7 балів – студент аналізує більше половини навчального матеріалу, здатний з помилками й неточностями дати визначення понять, наводить приклади, орієнтується в хронології, підтверджує висловлені судження одним-двома аргументами.

8 балів – студент правильно і логічно відтворює навчальний матеріал, розуміє основоположні теорії і факти, встановлює причинно-наслідкові зв'язки між ними; уміє наводити окремі власні приклади на підтвердження певних думок, самостійно користується довідковою літературою; правильно використовує термінологію; складає таблиці та схеми.

9 балів – студент вільно володіє навчальним матеріалом, застосовує знання в дещо змінених ситуаціях, уміє аналізувати і систематизувати інформацію, використовує загальновідомі докази у власній аргументації; висловлює стандартну аргументацію при оцінці дій, процесів, явищ; чітко тлумачить поняття; виконує прості творчі завдання.

10 балів – студент володіє узагальненими поняттями з предмета, аргументовано використовує їх, вільно знаходить потрібну інформацію та аналізує її, ставить і розв'язує проблеми, уміє застосовувати вивчений матеріал для винесення власних аргументованих суджень; самостійно оцінює різноманітні політичні процеси, виявляючи особисту позицію щодо них.

Шкала оцінювання (національна та ECTS)

Таблиця 7

Сума балів за всівидинавчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсової роботи (проєкту), практики	для заліку
90 – 100	A	Відмінно	Зараховано
82 – 89	B	Добре	
75 - 81	C		
67 -74	D	Задовільно	
60 - 66	E		
1 – 59	Fx	Незадовільно	Незараховано (з можливістю повторного складання)

Критерії оцінювання – заочна форма навчання

Навчальні досягнення студентів заочної форми навчання оцінюються за чотирибальною системою: «зараховано», «незараховано» (з можливістю повторного складання).

Оцінка «зараховано» ставиться за глибокі, тверді та систематизовані знання програмного матеріалу. Враховується вичерпність і логічність викладу; вільне володіння і оперування понятійним апаратом; знання першоджерел та текстів класиків; вміння робити оцінки, судження та самостійні висновки;

поєднувати знання предмета з іншими; ступінь знайомства з літературою предмета, ідеями основних політологічних та управлінських шкіл, умовами виникнення та етапами основних концепцій. Важливе творче використання знань як методологічної основи для пояснення сучасних суспільно-політичних процесів, застосування теоретичних положень до політичної та управлінської практики.

Оцінка «незараховано» ставиться тоді, коли виявлено суттєві прогалини програмового матеріалу; допускаються принципові помилки при його викладі; незнання управлінських текстів і концепцій, невміння використати понятійний апарат і застосувати основні категорії теорії державного та муніципального управління.

12. Методичне забезпечення

1. Малиновський В. Я. Становлення і розвиток місцевого самоврядування у Волинській області (1990-2010 рр.) : монографія / В. Я. Малиновський. – Луцьк : Ініціал, 2013. – 352 с.

2. Малиновський В. Я. Територіальна організація влади України: концептуальні засади трансформації : [монографія] / В. Я. Малиновський. – Луцьк : СПД Гадяк Ж. В., 2010. – 451 с.

3. Малиновський В. Концептуалізація поняття «регіон» / В. Малиновський // Вісн. Нац. акад. держ. упр. при Президенті України. – 2012. – № 4. – С. 163–170.

4. Малиновський В. Регіональний рівень організації влади країн Європи: сучасний стан і тенденції розвитку / В. Малиновський // Вісн. Нац. акад. держ. упр. при Президенті України. – 2013. – № 1. – С. 139-147.

5. Малиновський В. Сучасні тренди регіоналізації в Європі / В. Малиновський // Освіта регіону. – 2013. – №. 1. – С. 164-169.

13. Список джерел

1. Конституція України: прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28 черв. 1996 р.- К.: Преса України, 1997.- 80 с.

2. Питання використання у 2015 році коштів державного фонду регіонального розвитку : постанова Кабінету Міністрів України від 18 берез. 2015 р. № 195 // Урядовий кур'єр. – 2015. – 16 квіт. – С. 10.

3. Про добровільне об'єднання територіальних громад : Закон України від 5 лют. 2015 р. № 157 // Голос України. – 2015. – 4 берез. – С. 17.

4. Про засади державної регіональної політики : Закон України від 5 лют. 2015 р. № 156 // Голос України. – 2015. – 4 берез. – С. 12-13.

5. Про затвердження Державної стратегії регіонального розвитку на період до 2020 року : постанова Кабінету Міністрів України від 6 серп. 2014 р. № 385 // Урядовий кур'єр. – 2014. – 3 верес. – С. 11-16.

6. Про затвердження Порядку розроблення, проведення моніторингу та оцінки реалізації регіональних стратегій розвитку : постанова Кабінету Міністрів України від 16 листоп. 2011 р. № 1186 // Урядовий кур'єр. – 2011. – 14 груд. – С. 9-10.
7. Про Кабінет Міністрів України : Закон України // Офіційний вісник Президента України. – 2008. -№ 17 (55). – Ст.557.
8. Про місцеві державні адміністрації : Закон України // Голос України. – 1999. – 12 трав. – С.7-9.
9. При стимулювання розвитку регіонів : Закон України від 8 верес. – 2005 р. № 2850 // Урядовий кур'єр. – 2005. – 12 жовт. – С. 1-3.
10. Про столицю України – місто-герой Київ : Закон України // Голос України. – 1999. – 2 лют. – С.10-11.
11. Про Стратегію сталого розвитку «Україна – 2020» : Указ Президента України від 12 січ. 2015 р. № 5 // Урядовий кур'єр. – 2015. – 15 січ. – С. 8.
12. Про схвалення Концепції реформування місцевого самоврядування та територіальної організації влади : розпорядження Кабінету Міністрів України від 1 квіт. 2014 р. № 333-р // Урядовий кур'єр. – 2014. – 11 квіт. – С. 13.
13. Адамович С. В. Соборність та регіональний розвиток у суспільно-політичному житті незалежної України / С.В.Адамович. – Івано-Франківськ : Місто-НВ, 2009. – 884 с.
14. Верменич Я.В. Еволюція адміністративно-територіального устрою в Україні: проблеми концептуалізації / Я.В.Верменич // Укр. іст. журн. – 2005. - № 4. – С. 114-145.
15. Гнибіденко І.Ф. Основи регіонального управління в Україні : підр. // за заг. ред. В.М.Вакуленка, М.К.Орлатого. – К.: НАДУ, 2012. – 576 с.
16. Грушевський М. Хто такі українці і чого вони хочуть / М.Грушевський. – К.: Знання, 1991. – 240 с.
17. Дегтярьова І. О. Конкурентоспроможність регіону: стратегічні пріоритети та механізми державного управління : монографія / І. О. Дегтярьова. – К. : НАДУ, 2012. – 368 с.
18. Державна політика : підручник / Нац. акад. держ. упр. при Президентів України ; редкол.: Ю. В. Ковбасюк (голова), К. О. Ващенко (заст. голови), Ю. П. Сурмін (заст. голови) [та ін.]. - К. : НАДУ, 2014. - 448 с.
19. Державна регіональна політика України: особливості та стратегічні пріоритети : монографія / (З. С. Варналій, В. Є. Воротін, В. С. Куйбіда та ін.) ; за ред. З. С. Варналія. – К. : НІСД, 2007. – 768 с.
20. Державне управління регіональним розвитком України : монографія / за заг. ред. В.Є.Воротіна, Я.А.Жаліла. – К.: НІСД, 2010. – 288 с.
21. Дністрянський М. С. Україна в політико-географічному вимірі / М. С. Дністрянський. – Львів : ЛНУ ім. І.Франка, 2000. -310 с.
22. Дослідження концептуальних основ запровадження спеціальності 8.150109 «Регіональне управління»: наук. розробка / Нац. акад. держ. упр. при Президентів України, Упр. орг. фундам. та приклад. дослідж., Каф. регіон. упр., місц. самоврядування та упр. містом ; уклад.: М. К. Орлатий, О. В.

Берданова, В. В. Юзефович [та ін.] ; за заг. ред. М. К. Орлатого, О. В. Берданової. - К. : НАДУ, 2010. - 44 с.

23. Інструментирегіонального розвитку в Україні = Regional Development Tools in Ukraine : навч. посіб. / О. В. Берданова, Г. А. Борщ, В. М. Вакуленко [та ін.] ; за ред. В. М. Вакуленка, О. В. Берданової ; Нац. акад. держ. упр. при Президентові України, Проект партнерства Канада-Україна «Регіон. врядування та розв.» - К. : НАДУ, 2013. - 286 с.

24. Конституційні акти України 1917-1920. Невідомі конституції України. - К. : Філософ. і соціол. думка, 1992. - 272 с.

25. Круш П.В. Регіональне управління : навч. посіб. / П. В. Круш, О. О. Кожемяченко. - К. : Центр учбової літератури, 2007. - 248 с.

26. Лазор О. Д. Інституціоналізація публічної самоврядної влади в Україні : монографія / О. Д. Лазор. - Львів : ЛРІДУ НАДУ, 2009. - 440 с.

27. Лазор О. Д. Публічна самоврядна держава в Республіці Італія та Україні: особливості організації та функціонування : монографія / О. Д. Лазор, І. П. Шелепницька. - К. : Дакор, 2008. - 172 с.

28. Лазор О. Д. Публічна самоврядна влада у містах України та Франції: організаційно-правовий аспект : монографія / О. Д. Лазор, М. Р. Коваль. - Чернівці : Технодрук, 2008. - 92 с.

29. Наскрізне управління ; (пер. з англ. І.І.Пони, О.В.Тимошенко) / ред. укр. пер. Г.В.Наконечна; наук. ред. пер. А.О.Черемис. - Львів : ЛФ УАДУ, 2000. - 423 с.

30. Нова державна регіональна політика в Україні: збірник / за заг. ред. В.С.Куйбіди / В.С.Куйбіда, О.М.Іщенко, А.Ф.Ткачук та ін. - К.: Крамар, 2009. - 232 с.

31. Організація регіональної та місцевої влади: досвід держав - членів Європейського Союзу. - К.: Укр. консалтингова група, 2005. - 130 с.

32. Основи регіонального управління в Україні : підручник / Нац. акад. держ. упр. при Президентові України; Каф. регіон. упр., місц. самоврядування та упр. містом ; авт.-упоряд.: В. М. Вакуленко, М. К. Орлатий, В. С. Куйбіда [та ін.] ; за заг. ред. В. М. Вакуленка, М. К. Орлатого. - К. : НАДУ, 2012. - 576 с.

33. Пістун М. Д. Регіональна політика в Україні: суспільно-географічний аспект : (кол. монографія) / М. Д. Пістун, К. В. Мезенцев, В. О. Тьорло. - К. : Київський ун-т, 2004. - 130 с.

34. Політика регіонального розвитку в Україні: особливості та пріоритети : анліт. доп. / З. С. Варналій, В. І. Жук, І. М. Іванова та ін. - К. : Нац. ін.-т страт. дослідж., 2005. - 60 с.

35. Політика регіональних органів влади: теорія та практика : (монографія) / В. П. Єлагін, В. В. Лісничий, О. Д. Куценко та ін.; за заг. ред. В. П. Єлагіна. - Х. : Магістр, 2004. - 180 с.

36. Райт Г. Державне управління / Г. Райт. - К.: Основи, 1994.

37. Регіональна політика та механізми її реалізації / за ред. М.І.Долішнього. - К.: Наук.думка, 2003. - 503 с.

38. Регіональна політика та управління у країнах Європи: уроки для України / за ред. С.Максименка ; (С.Максименко, Є.Кіш, М.Лендъел, І.Студенніков). – К.: Логос, 2000. – 171 с.

39. Регіональне управління : підручник / Нац. акад. держ. упр. при Президентіві України, Каф. регіон. упр., місц. самоврядування та упр. містом ; за заг. ред.: Ю. В. Ковбасюка, В. М. Вакуленка, М. К. Орлатого. - К. : НАДУ, 2014. – 516

40. Ресурсний потенціал регіону : навч. посіб. / Нац. акад. держ. упр. при Президентіві України, Каф. регіон. упр., місц. самоврядування та упр. містом ; авт.-упоряд.: М. К. Орлатий, С. А. Романюк, І. О. Дегтярьова [та ін.] ; за заг. ред. М. К. Орлатого. - Київ : НАДУ, 2014. - 722 с.

41. Рудницький С. Л. Чому ми хочемо самостійної України? / Л. Рудницький / (упоряд., передмова О. І. Шаблія). – Львів : Світ, 1994. - 416 с.

42. Самоврядування та територіальна організація в Польщі / (Я.Гонцяж, Н.Гнидюк, О.Коленкова, В.Гуменюк) ; за заг. ред. Я.Гонцяжа – К.: Міленіум, 2001. – 184 с.

43. Слюсаренко А. Г. Історія української конституції / А. Г. Слюсаренко, М. В. Томенко . – К. : Знання, 1993. - 192 с.

44. Соціальна інфраструктура регіону : навч. посіб. / за заг. ред. В. М. Вакуленка, М. К. Орлатого ; авт.-упоряд.: В. М. Вакуленко, М. К. Орлатий, О. І. Драпіковський [та ін.] ; Нац. акад. держ. упр. при Президентіві України. - К. : НАДУ : Фенікс, 2010. - 256 с.